

FYLKESMANNEN I AUST-AGDER

Sosial- og helseavdelingen

Det Kgl. Barne- og likestillingsdepartement
Postboks 8036 Dep.

0030 Oslo

Deres ref.

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
Sak nr. 2012/4408 / FMAAHGG

Dato
12.11.2012

FORSLAG TIL ENDRING I BARNEVERNLOVEN - HØRINGSSVAR FRA FYLKESMANNEN I AUST-AGDER

Det vises til høringsnotat av 5.september, og vi vil følge inndelingen i høringen for de områder vi særskilt ønsker å kommentere.

Vi har ingen kommentarer til høringens del 1. Vi er enige i de overordnede føringer og målsettinger om kvalitets- og utviklingsbehov i barnevernstjenesten, men er ikke fullt ut enige i virkemidlene.

Kapittel 8: Bedre samhandling mellom stat og kommune- endring av finansieringsform.

Slik vi forstår departementet ønsker man å videreføre hovedtrekkene i forvaltningsreformen fra 2004. Det betyr at det ikke legges opp til store endringer i ansvarsforhold mellom kommunene og BUFetat. Kjerneutfordringen er, og blir fortsatt, at det er de kommunale barnevernstjenestene som har vedtaksmyndighet etter barnevernsloven, mens BUFetat skal iverksette tiltakene.

Kommunene skal i prinsippet kunne velge fritt mellom tiltak ut fra hva som anses som faglig best for barnet. Dette har vært et bærende prinsipp som også har nedfelt seg i refusjonsordningene.

Det er vårt inntrykk at kommunene, slik det er i dag, velger tiltak ut fra faglige kriterier og i liten grad skjeler til hvilke tiltak som er gunstig økonomisk for kommunen. Barnevernsledernes spesielle frie posisjon i den kommunale forvaltningen har til nå vært med på å sikre at faglighet er styrende for valg av tiltak.

Vi har i den senere tid i stadig større grad sett at det ikke lenger bare er de faglige vurderingene som blir styrende for det endelige valget av tiltak, men vel så mye økonomiske vurderinger. Denne dreiningen er etter vår erfaring først og fremst styrt av BUFetats behov for kontroll med den økonomiske situasjon, og dreiningen er ofte i motstrid til hva kommunene ønsker.

I Ot.prop 9 ble faste og lave kommunale egenandeler begrunnet med ønsket om at barnas behov skulle stå i sentrum, og at ikke kommuneøkonomi skulle være utslagsgivende for valg av tiltak. Vi kan ikke se at det er forhold som har endret seg på en slik måte at det gir grunnlag for å se disse tingene på en annen måte i dag.

Vi mener at de forslagene departementet legger opp til vil kunne forsterke en tendens til å la økonomi være styrende for tiltaksvalg.

Det var i sin tid et sentralt mål for forvaltningsreformen å gjøre tilbudene like over hele landet. BUFetat har selv erkjent at dette til nå ikke har lyktes. En dreining i finansieringsordningen i den retningen departementet foreslår vil etter Fylkesmannens syn gjøre det enda vanskeligere å lage tilbudene like over hele landet viss man ikke styrer pengestrømmen, og gjør BUFetat istand til

fortsatt å lage differensierte tiltak. Fylkesmannen vil for øvrig peke på at private aktører frem til nå har gitt vesentlige bidrag til tiltaksapparatet. Vi tror private aktører også i fremtiden må ha en plass i utviklingen av norsk barnevern.

Vi ber om at de økonomiske forhold mellom kommuner og BUFetat konsekvensutredes bedre før den foreslåtte dreiningen i finansieringsordningen iverksettes.

Vi er imidlertid ikke uenige i den dreiningen departementet foreslår i forhold til å overføre mer penger til kommunene, og også justere egenandelene for statlige tiltak for på den måten for å få kommunene til å arbeide frem egne kommunale løsninger. Dette må imidlertid skje over relativt lang tid, og samtidig må man forsøke å få til større kommunale barnevernsenheter. Midler bør øremerkes i flere år for å sikre at tiltakene kommer inn i de kommunale plan- og budsjettprosesser og forankres der, slik at et styrket kommunalt barnevern sikres.

BUFetats rolle som både faglig rådgiver og tiltaksutvikler er etter vårt syn uheldig. Bufetas rolle bør etter vårt syn rendyrkes som eier og driver av institusjoner. Fylkesmannen er etterspurt som faglig pådriver- og veiledningsorgan overfor kommunene, og denne rollen bør styrkes. BUFdir bør få anledning til å spisse og utvikle sine oppgaver som direktorat, som regelverksfortolker, for utarbeidelse av veiledere mv..

Vi mener at BUFetat bør bli en organisasjon som arbeider med spesialiserte tiltak rettet mot de mest krevende gruppene av barn og unge. Etter vårt syn bør institusjonene først og fremst fokusere på å gi best mulig omsorg. Behandling bør i hovedsak foregå andre steder enn det som er barn og ungdoms hjem. For utsatte barn og unge er god og tett omsorg med fokus på kontinuitet og stabilitet minst like viktig som for alle andre barn og unge, men i mange tilfeller kreves det langt mer å gi slik omsorg for denne gruppen enn for barn og unge som vokser opp hos foreldre.

Kapittel 13: Barns rett til medvirkning og barns rett til å ha en tillitsperson

Fylkesmannen støtter departementets ønske om å presisere barns rett til medvirkning, og er enig med departementet i viktigheten av å tydeliggjøre plikten barnevernstjenesten har til å informere barn, og la barn få reell innflytelse. Vi støtter forslaget om å gi barnet mulighet til å ha en tillitsperson. Det må imidlertid være mulig å få til en slik ordning uten at barn får anledning til, eller indirekte blir tvunget til, å velge voksne som ikke har den nødvendige kompetanse, og at vedkommende på et vis må godkjennes for å sikre at vedkommende ikke har andre agendaer i forhold til f.eks barneverntjenestene. Vi regner med at en forskrift vil ta høyde for dette.

Kapittel 14: Begrepsbruken i barnevernsloven

Vi har forståelse for de som hevder at begreper kan være stigmatiserende. Vi tror imidlertid at også nye begreper etter hvert vil bli belastende dersom man ikke arbeider aktivt nettopp for å motvirke dette. Det er etter vårt skjønn viktig å ha begreper som er logiske og forståelige. Fylkesmannen mener man i hovedsak kan beholde begrepsbruken i barnevernsloven slik den er i dag, men at man bør arbeide mer for å redusere stigmatisering gjennom andre tiltak.

Kapittel 20: Oppfølging av barn i fosterhjem

Ny folkehelselov har ansvarliggjort kommunene og den politiske ledelse for folkehelsearbeidet i kommunen. Av samme grunn støttes forslaget om at kommunen får ansvar for tilsynsførerordningen i fosterhjemmene. På den annen side er det i store trekk de samme personene som arbeider med fagområdet. Vi har erfaring fra at kommunene som tilsynsorgan for miljørettet helsevern i skoler og barnehager ikke har fungert («bukken og havresekken»). Dette har både organisatoriske (kritisere sine egne), økonomiske og revisjonsfaglige årsaker.

Av denne grunn mener vi at om kommunene får ansvar for tilsynsordningen, må den organiseres utenfor barneverntjenesten. Eksempler kan tas fra kontrollutvalget eller kommunerevisjon. Alternativt at tilsynsordningen organiseres fra fylkesmannsembetet, for eksempel etter modell av

kontrollkomite for det psykiske helsevern. En annen mulighet er å koble tilsynsførerordningen sammen med departementets ønske om om å opprette tillitspersoner for barn under omsorg. En slik kobling må føre til sterkere krav til profesjonalitet til denne tillitspersonen, og man må også lønne arbeidetsom tillitsperson.

Tiden er etter vårt skjønn overmoden for å vurdere all oppfølging av fosterhjems plasserte barn på en grundig måte. Tilsynsførerordningen er en svært viktig del av dette. Når det offentlige har overtatt omsorgsansvaret for barna, har det samme organet også en plikt til å sikre at barnet får den beste omsorgen og ikke lider overlast. Tilsyn med fosterhjem vil kreve *betydelige ressurser* uansett ordning. Etter vårt syn finnes det ikke billige løsninger på denne svært viktige ordningen, som per i dag fungerer dårlig.

Kapittel 21 Endring av tilsynsforskriftens krav til årlig systemrevisjon av barneverninstitusjoner

Dette er et etterlengtet forslag for fylkesmennene og vi støtter det ubetinget. Fylkesmannen finner ikke grunn til å gjenta det som står i høringen.

Kapittel 22 Tilsyn med statlige barneverntjenester

Vi støtter forslaget departementet har om at fylkesmannen også skal føre tilsyn med eierne av institusjonene og andre statlige tiltak etter barnevernsloven. Vi er videre enige i at det ikke legges konkrete føringer for hvordan eller hvor ofte dette tilsynet skal føres, men at valg av tilsyns- og revisjonsmetode vurderes konkret for de respektive områdene / tiltakene. Vi ser ikke begrunnelsen for lovforslagets utforming som en «kan» bestemmelse her, sett opp mot «skal» bestemmelsene hva gjelder tilsyn med de kommunale tjenestene.

Med hilsen

Anne-Sofie D. Syvertsen
fylkeslege

Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift.
Saksbehandler: Hans Gunnar Ganes